

Standardy ochrony małoletnich w Szkole Podstawowej im. Józefa Piłsudskiego w Werbkowicach

Wprowadzenie

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia

krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

„Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować, jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczną ochronę małoletnich przed krzywdzeniem

W konstruowaniu „Standardy ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

1. w Szkole Podstawowej im. Józefa Piłsudskiego w Werbkowicach nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich;
2. wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że małoletni jest osobą krzywdzoną;
3. podejmowane postępowanie nie może naruszyć praw małoletniego;
4. małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłym oraz rówieśnikami;
5. małoletni wiedzą do kogo się zwracać i prosić o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych;
6. rodzice/opiekunowie prawni małoletnich poszerzają wiedzę o metodach wychowania bez stosowania krzywdzenia oraz potrafią uczyć zasad bezpieczeństwa.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami krzywdzenia oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

Spis treści

- I. Podstawy prawne stosowanych procedur
- II. Zasady obowiązujące w szkole
- III. Zasady bezpiecznych relacji między personelem placówki a uczniem
- IV. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub inne środki
- V. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków
- VI. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk
- VII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk
- VIII. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada na terenie szkoły niebezpieczne przedmioty
- IX. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego
- X. Procedura postępowania w przypadku kontrolowania obowiązku szkolnego
- XI. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji
- XII. Procedura postępowania w sytuacji, gdy uczeń zachowuje się agresywnie
- XIII. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze
- XIV. Procedura postępowania w sytuacji, gdy uczeń przejawia zachowania świadczące o demoralizacji
- XV. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika placówki.
- XVI. Procedura postępowania w przypadku dokonania kradzieży lub zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego na terenie szkoły
- XVII. Procedura postępowania w przypadku fałszerstwa
- XVIII. Procedura zwalniania uczniów z lekcji w czasie ich trwania
- XIX. Procedura postępowania w stosunku do rodziców odbierających dziecko ze szkoły w stanie nietrzeźwym
- XX. Procedura wydawania opinii na temat dziecka
- XXI. Procedura postępowania w przypadku „cyberprzemocy”
- XXII. Procedura postępowania w przypadku podejrzeń o przemoc w rodzinie
- XXIII. Procedura postępowania w przypadku incydentu bombowego i/lub zagrożenie atakiem terrorystycznym
- XXIV. Zasady korzystania przez uczniów na terenie szkoły z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych
- XXV. Procedura ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich
- XXVI. Procedura monitorowania i weryfikowania standardów ochrony małoletnich

XXVII. Załączniki:

1. Niebieska karta
2. Wzór notatki służbowej
3. Lista symptomów używania środków uzależniających
4. Wniosek o wydanie opinii na temat dziecka
5. Wzór opinii o uczniu
6. Monitorowanie i weryfikowanie procedur ochrony małoletnich – badanie ankietowe

I Podstawy prawne stosowanych procedur:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Statut
3. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.
4. Ustawa o systemie oświaty.
5. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich.
6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
8. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
9. Ustawa o Policji.
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

II. Zasady obowiązujące w szkole:

1. Na terenie szkoły uczniowie są zobowiązani do przestrzegania prawa szkolnego zapisanego w statucie szkoły.
2. Na terenie szkoły obowiązuje zakaz posiadania, sprzedawania i używania papierosów / epapierosów), alkoholu, napojów energetyzujących i narkotyków.
3. Zakaz obowiązuje wszystkich uczniów w czasie lekcji i zajęć pozalekcyjnych odbywających się w szkole i na terenie do niej należącym, np. w trakcie imprez sportowych, dyskotek, uroczystości klasowych itp. oraz w trakcie wycieczek szkolnych.

4. Na terenie szkoły obowiązuje zakaz używania agresji słownej i przemocy.
5. W szkole, w ramach profilaktyki prowadzone są zajęcia w czasie których uczniowie i nauczyciele zapoznają się z ryzykiem używania środków uzależniających.
6. Uczniowie, którzy eksperymentują ze środkami uzależniającymi lub których zachowanie narusza regulamin szkoły, muszą liczyć się z konsekwencjami określonymi w Statucie Szkoły.
7. Uczniowie i rodzice, którzy zwrócą się do szkoły z problemem mogą liczyć na wsparcie i pomoc psychologiczno-pedagogiczną.
8. W sytuacjach kryzysowych podejmowana będzie interwencja mająca na celu udzielenie pomocy uczniowi i jego rodzinie.
9. Notatki służbowe sporządzane są przez nauczycieli w e-dzienniku: dziennik oddziału, dane dziennika, kontakty z rodzicami – dostępność tylko dla wprowadzającego, wg ogólnie przyjętego wzoru (załącznik nr 2).
10. Decyzję o podjęciu działań interwencyjnych podejmuje dyrektor szkoły.

III Zasady bezpiecznych relacji między personelem placówki a uczniem

Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi, a ich przestrzeganie przez wszystkich pracowników placówki może zmniejszyć ryzyko krzywdzenia dzieci.

Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania placówki i dotyczą następujących obszarów:

1. Kontakt fizyczny z dzieckiem, który jest zjawiskiem nieuchronnym.

Przykładowe formy takiego kontaktu, to:

- a) pomoc w czynnościach związanych z wyjściem na spacer,
- b) odprowadzeniem do świetlicy,
- c) w zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
- d) czynnościach pielęgnacyjnych, higienicznych dzieci młodszych,
- e) reagowanie na potrzeby emocjonalne szczególnie dziecka młodszego np. poprzez przytulenie się do dorosłego, etc; kontakty tego typu powinny mieć miejsce najlepiej w obecności osób trzecich, w przestrzeniach otwartych, pomieszczeniach monitorowanych, co w razie wątpliwości służyć powinno ich obiektywizacji,
- f) stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących:
  - konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie)

- działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),

- zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).

Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:

a) przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie, itp.),

b) erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart, rozmowa czy wyzywające spojrzenie),

c) seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).

2. Komunikacja werbalna z dzieckiem pozbawiona akcentów wrogich, arogancko-agresywnych, złośliwie-ironicznych, wulgarnych nie może:

a) wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk),

b) obniżać, niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy),

c) upokarzać (publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie),

d) naruszać granic (nie zachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).

3. Równe traktowanie polegające na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkich dzieci, co oznacza, że niedozwolone jest:

a) wyłączne skupianie uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,

b) nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,

c) nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku,

d) zwalnianie z wykonywania obowiązków – w nieuzasadnionych sytuacjach,

e) godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,

f) dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,

IV. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji(Naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych - art.4 §1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) :

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

V. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków:

1. Działania uprzedzające:

- a) Sporządzenie listy symptomów używania, nadużywania środków odurzających (załącznik nr 3).
- b) Zaproszenie specjalisty w tej dziedzinie, omówienie skutecznych metod reagowania.
- c) Korzystanie z licznych programów edukacyjno-wychowawczych, profilaktycznych.
- d) Opracowanie listy teleadresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzielaniem pomocy młodzieży używającej środków odurzających, rodzinom, bliskim.
- e) Dokonywanie diagnozy pod kątem używania środków odurzających.

2. Działania interwencyjne

- a) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga / psychologa szkolnego.
- b) Wychowawca klasy, pedagog / psycholog:
  - ♣ Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.

♣ Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.

♣ Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.

c) Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzienia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.

d) W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (Stężenie we krwi powyżej 0,5 % alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³), policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

e) Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.

3. Działania naprawcze:

a) Poinformowanie rodziców ucznia o zdarzeniu.

b) Skorzystanie z konsultacji pedagoga / psychologa szkolnego lub specjalistów z PPP omówienie problemu i skonstruowanie strategii dalszego działania (interwencji i rozwiązania problemu).

c) Wsparcie rodziców, poinformowanie, na co powinni zwracać baczną uwagę, nakłaniając jednocześnie do korzystania z pomocy wyspecjalizowanych gminnych placówek.

d) Jeżeli incydent będzie się powtarzał szkoła zawiadomi sąd rodzinny lub policję.

VI. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

2. Nauczyciel powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.

3. Po przyjeździe policji nauczyciel niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

VII. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada na terenie szkoły niebezpieczne przedmioty

1. Pracownik szkoły, który zauważył, że uczeń posiada niebezpieczne przedmioty powiadamia wychowawcę klasy oraz pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca/nauczyciel w obecności innej osoby ma prawo prosić, aby uczeń pokazał mu niebezpieczne przedmioty, które posiada. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
3. O swoich spostrzeżeniach wychowawca/pedagog powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów prawnych ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się na rozmowę.
4. Dyrektor powiadamia o podejrzeniu policję, która uruchamia własne procedury.
5. Z przeprowadzonych działań wychowawca sporządza notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.
6. W przypadku potwierdzenia się informacji o posiadaniu przez ucznia niebezpiecznych przedmiotów dyrektor, pedagog i wychowawca przeprowadzają rozmowę z rodzicami/opiekunami oraz uczniem, w czasie której ustalone zostaje jakie konsekwencje poniesie uczeń za swoje postępowanie. Wszystkie ustalenia zostają podpisane przez uczestników spotkania.

VIII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog / psycholog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania rodziców, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń odda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA: Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- a) Posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- b) Wprowadzanie do obrotu środków odurzających,
- c) Udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia, nakłanianie do użycia,
- d) Wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych wyżej zachowań jest:

- a) Czynem karnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat -> zawiadamiamy policję lub sąd rodzinny.
- b) Przesłaniem w rozumieniu kodeksu postępowania karnego, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, który ukończył 17 lat -> zawiadamiamy policję.

IX. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego:

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.

- a) Pracownik doprowadza poszkodowanego do sekretariatu zawiadamiając zaraz potem dyrektora (wicedyrektora).
- b) Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą - prosi o nadzór nad swoją klasą koleżankę uczącą w najbliższej sali.
- c) Przekazuje się poszkodowanego dyrektorowi (wicedyrektorowi), który już bierze odpowiedzialność za udzielenie pomocy.
- d) Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń- miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu,
- e) Jeśli wypadek ma miejsce w godzinach wieczornych (bal, dyskoteka itp.) - gdy nie ma dyrektora (wicedyrektora szkoły) - nauczyciel decyduje sam o postępowaniu. W każdym trudniejszym przypadku wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie dyrektora, następnie zawiadamia rodziców.
- f) Jeśli wypadek ma miejsce w czasie wycieczki (biwaku) - wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.

2. O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców, pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę.

3. Zawiadomień, o których mowa w pkt. 2, dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły.

4. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

X. Procedura postępowania w przypadku kontrolowania obowiązku szkolnego:

1. Zgodnie z ustawą obowiązkiem szkolnym objęte są dzieci od 7 roku życia.

2. Nauka w zakresie szkoły podstawowej jest obowiązkowa.

3. Wychowawca po 1 tygodniu nieobecności ucznia w szkole osobiście wyjaśnia co się z nim dzieje poprzez kontakt telefoniczny z rodzicem / prawnym opiekunem ucznia.

a) Uczeń jest zobowiązany wszystkie swoje nieobecności usprawiedliwić w ciągu jednego tygodnia po przyjściu do szkoły.

b) Jeśli powtarzające nieobecności ucznia są niepokojące (wagary, podejrzenie, że uczeń opuszcza szkołę za zgodą rodziców itd.) wychowawca jest zobowiązany wezwać pisemnie do szkoły rodzica w celu wyjaśnienia absencji ucznia.

c) Wychowawca przeprowadza w obecności rodziców rozmowę z uczniem, w trakcie której zawiera kontrakt określający warunki poprawy frekwencji ucznia.

d) Wychowawca ustala z rodzicami zasady współpracy oraz zobowiązuje ich do szczególnego nadzoru nad uczniem.

4. Jeśli uczeń nadal wagaruje i w ciągu miesiąca opuścił bez usprawiedliwienia 30 godzin, wychowawca jest zobligowany zgłosić sprawę pedagogowi / psychologowi, który wysyła do domu ucznia upomnienie za potwierdzeniem odbioru.

5. Jeśli po wysłaniu upomnienia uczeń nadal wagaruje wychowawca jest zobowiązany zgłosić to ponownie pedagogowi / psychologowi, a ten – dyrektorowi szkoły, który wysyła do burmistrza/ wójta/starosty wniosek o wszczęcie egzekucji w stosunku do rodziców ucznia.

6. W przypadku rażących zaniedbań ze strony rodziców w stosunku do dziecka lub brak jakiegokolwiek poprawy w jego funkcjonowaniu pedagog / psycholog może prosić sąd o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.

XI. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji:

Definicja: Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga / psychologa szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do dyrekcji szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
2. Nauczyciel uczący może również skorzystać w tej sytuacji z pomocy pracownika niepedagogicznego. Pracownik ten zobowiązany jest do udzielenia nauczycielowi pomocy.
3. Pedagog / psycholog szkolny zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i ustalenia przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do innego pomieszczenia, np. do gabinetu pedagoga lub w uzasadnionych przypadkach, do gabinetu dyrektora.
4. Pedagog / psycholog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.
5. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole - na wniosek pedagoga / psychologa wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
6. Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach - postępować należy według tych procedur.
7. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie).

XII. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia:

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub i/lub rozdzielając uczniów.
2. Nauczyciel powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.
3. Wychowawca:
  - a) Przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela - świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków).
  - b) Sporządza notatkę.
  - c) Informuje rodziców / prawnych opiekunów dziecka o zaistniałej sytuacji.
  - d) Zgłasza sprawę do pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
  - e) W porozumieniu z dyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
  - f) Przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacji na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.

XIII. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze:

1. Nauczyciel/wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego.
2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia. Nauczyciel informuje rodzica o istniejących trudnościach i zapoznaje go ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązuje rodzica do rzetelnej współpracy.
3. W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem nauczyciel/wychowawca inicjuje spotkanie z członkami szkolnego zespołu klasowego, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły celem uzyskania pomocy i wsparcia w przewycięzaniu problemów wychowawczych. Wychowawca informuje rodzica o możliwości uczestniczenia w spotkaniu zespołu klasowego.
4. Zespół opracowuje plan naprawczy w celu przewycięzenia trudności ucznia wraz z pisemnym zobowiązaniem dla rodzica. Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych i emocjonalnych ucznia.
5. Wychowawca proponuje rodzicom przeprowadzenie badań w ppp, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia.
6. W przypadku braku współpracy rodziców oraz pogłębiających się trudności zespół wychowawczy, po konsultacji z dyrektorem szkoły może podjąć decyzję o napisaniu pisma do sądu rodzinnego, o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.

XIV. Procedura postępowania w sytuacji, gdy uczeń przejawia zachowania świadczące o demoralizacji:

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:
  - a) Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
  - b) Wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji wychowawca może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki lub udział w programie terapeutycznym.
  - c) Informuje o fakcie pedagoga / psychologa i dyrektora szkoły.

2. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie wstawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji policję lub sąd rodzinny.

3. Gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkanie z pedagogiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia policję lub sąd rodzinny. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

XV. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika placówki

1) Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi.

2) Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, uczniem (w obecności pedagoga), jego rodzicami lub prawnymi opiekunami

3) Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.

4) Wszystkie czynności dokumentowane są w protokole, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.

5) W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia (znęcanie fizyczne, psychiczne, wykorzystywanie seksualne) miał miejsce, dyrektor szkoły wszczyna postępowanie zmierzające do ukarania pracownika karą porządkową lub dyscyplinarną (powiadomienie prokuratury, skierowanie sprawy do Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli).

XVI. Procedura postępowania w przypadku dokonania kradzieży lub zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego na terenie szkoły:

1. O fakcie kradzieży lub zniszczenia bezzwłocznie powiadamiany jest dyrektor .

2. Dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba bezzwłocznie zawiadamia rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży lub zniszczenia – o podjętych przez nauczyciela działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy.

3. Za zniszczone lub skradzione przez ucznia mienie odpowiadają finansowo rodzice.

4. W przypadku, gdy rodzice uchylają się od pokrycia kosztów naprawy zniszczonego lub odkupienia skradzionego mienia oraz gdy wartość kradzieży lub zniszczenia przekracza 250 PLN sprawa obligatoryjnie jest zgłaszana policji.

XVII. Procedura postępowania w przypadku fałszerstwa:

Definicja: Sytuacje fałszerstwa w szkole:

a) Dokonywanie wpisów do dzienników lekcyjnych (wpisywanie, poprawianie, usuwanie ocen, usprawiedliwianie nieobecności).

- b) Przedstawianie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców.
- c) Podrabianie (przerabianie) zaświadczeń lekarskich.
- d) Podkładanie prac innych uczniów jako własnych oraz udowodnione przez nauczyciela ściąganie.
- e) Inne przypadki (podrabianie zgody rodziców na udział w zawodach sportowych, wycieczce, itp.).

1. Osoby mogące podjąć decyzję o wszczęciu postępowania szkolnego:

- a) Wychowawca klasy,
- b) Nauczyciel przedmiotu,
- c) Pedagog / psycholog szkolny,
- d) Dyrektor szkoły.

2. Procedura postępowania w wypadku stwierdzenia fałszerstwa:

- a) Powiadomienie rodziców ucznia.
- b) Spotkanie z uczniem i jego rodzicami celem wyjaśnienia powodów fałszerstwa.
- c) Podjęcie decyzji o dalszym postępowaniu w obecności rodziców.

3. W przypadku podrobienia dokumentu szkolnego (dziennik, oficjalne dokumenty szkoły) szkoła kieruje informację i prośbę o interwencję do policji

XVIII. Procedura zwalniania uczniów z lekcji w czasie ich trwania:

1. Zwolnienie ucznia z lekcji:

- a) Uczeń musi przedstawić pisemną prośbę rodziców o zwolnienie z lekcji w danym dniu lub rodzic informuje wychowawcę za pośrednictwem e – dziennika lub telefonicznie.
- b) Ucznia zwalnia wychowawca lub w przypadku nieobecności wychowawcy, nauczyciel prowadzący lekcję, który ma obowiązek poinformować o tym fakcie wychowawcę.
- c) Wychowawca (nauczyciel) dokonuje zwolnienia parafując pisemną prośbę rodzica oraz wpisując nieobecność usprawiedliwioną na wszystkich lekcjach, z których zwalnia ucznia. Jeśli prośba była na kartce odbiera ją i przekazuje wychowawcy.
- d) Dzieci poniżej 7 roku życia muszą być odbierane przez rodziców, bądź inne osoby przez nich wskazane.

2. Zwolnienie ucznia z dolegliwościami zdrowotnymi:

- a) Uczeń chory, narzekający na złe samopoczucie nigdy nie jest zwalniany ze szkoły, jeśli nie zgłosi się po niego rodzic lub inna osoba upoważniona.

b) Każdy sygnał od ucznia o złym samopoczuciu musi być poważnie potraktowany i tym samym każdy nauczyciel ma obowiązek udzielenia mu pomocy.

c) Zwolnienie ucznia z zajęć z powodu złego samopoczucia powinno być połączone z:

- ♣ zapewnieniem uczniowi pierwszej pomocy i w razie potrzeby pomocy medycznej,
- ♣ powiadomieniem rodziców/opiekunów ucznia o złym samopoczuciu dziecka i skonsultowaniem z nimi wszystkich działań,
- ♣ powiadomieniem dyrektora szkoły o zdarzeniu.
- ♣ w przypadku stwierdzenia przez wychowawcę lub nauczyciela pod, którego opieką aktualnie pozostaje uczeń iż złe samopoczucie jest uzasadnione jakąś dolegliwością, powiadamia ona rodziców telefonicznie i prosi o przybycie do szkoły,
- ♣ do czasu przybycia rodziców uczeń pozostaje pod opieką wychowawcy świetlicy, w sytuacji gdy odbywają się zajęcia świetlicowe lub innego nauczyciela, który w tym czasie nie ma zajęć dydaktycznych.
- ♣ w przypadku stwierdzenia przez nauczyciela, iż złe samopoczucie jest uzasadnione jakąś dolegliwością zaprowadza on ucznia do sekretariatu szkoły,
- ♣ do czasu przybycia rodziców uczeń pozostaje w sekretariacie szkoły.

XIX. Procedura postępowania w stosunku do rodziców odbierających dziecko ze szkoły w stanie nietrzeźwym:

1. W przypadku podejrzenia, że rodzic odbierający dziecko ze szkoły jest w stanie nietrzeźwym, należy wstrzymać się z wydaniem dziecka i zgłosić ten fakt do dyrektora szkoły.
2. Dyrektor przeprowadza z rodzicem rozmowę interwencyjną w obecności drugiego nauczyciela, informuje o konsekwencjach (powiadomienie policji).
3. Dyrektor korzystając z sugestii rodzica ustala, kto może odebrać dziecko w celu bezpiecznego powrotu do domu (np. drugi rodzic, dziadkowie).
4. Dyrektor bądź nauczyciel powiadamia ustaloną osobę.
5. W przypadku braku ustaleń należy powiadomić policję.
6. Dziecko oczekuje pod opieką nauczyciela bądź pedagoga / psychologa szkolnego.
7. Ze zdarzenia i rozmowy z rodzicem dyrektor bądź nauczyciel sporządzają notatkę służbową.

XX. Procedura wydawania opinii o uczniu:

1. Opinia o uczniu jest przygotowywana przez nauczyciela, wychowawcę, pedagoga / psychologa szkolnego.
2. Opinię przygotowuje się na prośbę:

- a) Rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- b) Poradni psychologiczno-pedagogicznej bądź innej poradni specjalistycznej,
- c) Sądu Rejonowego – wydziału kuratorów sądowych.
- d) Innych instytucji wspomagających, w tym: policji.

3. Opinię przygotowuje się w terminie 7 dni od wpłynięcia do sekretariatu szkoły pisemnego wniosku/prośby o jej sporządzenie (załącznik nr 3) . W uzasadnionych przypadkach można opinię wystawić w terminie przyspieszonym.

4. Opinia zostaje przygotowana w co najmniej dwóch egzemplarzach z podpisem osoby sporządzającej opinię oraz dyrektora szkoły. Opinia opatrzona jest pieczęcią szkoły (załącznik nr 5).

XXI. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy:

Definicja: Cyberprzemoc (agresja elektroniczna) – stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

1. Kroki postępowania:

a) Ustalenie okoliczności zdarzenia:

- ♣ Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.
- ♣ Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora.
- ♣ Pedagog / psycholog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- ♣ Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- ♣ Na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy w procedurze interwencyjnej bierze udział nauczyciel informatyki. b) Zabezpieczenie dowodów:
  - ♣ Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

♣ Sprawdzić czy ofiara cyberprzemocy potrafi wskazać sprawcę bądź przynajmniej ma przypuszczenie, kto może nim być.

♣ Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.

♣ W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją. 23 c) Sporządzenie dokumentacji z zajścia:

♣ Pedagog / psycholog szkolny sporządza notatkę służbową z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.

♣ Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.

♣ Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

2. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy: Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog / psycholog szkolny pełniący w szkole rolę koordynatora działań wychowawczych wobec uczniów wymagających szczególnej uwagi powinien podjąć dalsze działania:

a) Przeprowadzić rozmowę z uczniem - sprawcą przemocy o jego zachowaniu.

b) Powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nimi zachowania dziecka.

c) Objąć sprawcę opieką psychologiczno-pedagogiczną, w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

3. Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

a) Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

b) Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

c) Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog / psycholog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) zostają przez dyrektora szkoły bezwzględnie zgłoszone na policję.

XXII. Procedura postępowania w przypadku podejrzeń o przemoc w rodzinie:

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” dyrektor, nauczyciel-wychowawca lub pedagog szkolny – jako przedstawiciel oświaty – może wszcząć procedurę przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” i w ciągu 7 dni przekazać go przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadzić należy w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie wobec dziecka, jest któraś z tych osób, to działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności osoby mu najbliższej i pełnoletniej oraz – w miarę możliwości – w obecności psychologa. Formularz powinien być wypełniony podczas rozmowy z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Rozmowa taka może odbyć się w placówce oświatowej lub w miejscu pobytu tej osoby.

1. Zasady postępowania szkoły w sytuacji krzywdzenia dziecka w rodzinie:

Dyrektor:

- a) Reprezentuje placówkę na zewnątrz.
- b) Sprawuje opiekę nad uczniami; posiada wiedzę o prowadzonych interwencjach.
- c) Wspólnie z pedagogiem / psychologiem szkolnym występuje oficjalnie do sądu rodzinnego, prokuratury, ośrodka pomocy społecznej, ma wgląd w dokumentację; podpisuje wszystkie pisma składane przez placówkę, ma prawo złożyć zażalenie na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa.

Nauczyciel:

- a) W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, jest ofiarą przemocy w rodzinie nauczyciel powinien sporządzić notatkę służbową i przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy, pedagogowi / psychologowi szkolnemu, dyrektorowi szkoły.

Wychowawca:

- a) Przeprowadza rozmowę z uczniem: buduje relację opartą na zaufaniu, wyjaśnia że bicie dzieci to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. lekarza lub pedagoga/psychologa szkolnego. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo.
- b) Nawiązuje pilnie kontakt z rodzicami (jednym z rodziców), informuje o stanie dziecka, np. konieczności przebadania dziecka przez lekarza oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec córki/syna.
- c) Sporządza notatkę opisującą: wygląd dziecka, dolegliwości stan zdrowia, uzyskane informacje oraz podjęte przez siebie działania.
- d) W dalszej pracy wychowawczej wspiera dziecko, zabiega o prawidłową integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i pełnej akceptacji.

- e) Systematycznie współpracuje z rodzicami, pedagogiem / psychologiem szkolnym i nauczycielami uczącymi dziecko.

Pedagog / psycholog szkolny we współpracy z nauczycielami i specjalistami pracującymi z dzieckiem:

- a) Zbiera informacje o dziecku (w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji) od innych pracowników szkoły, samego dziecka, rodziców.
- b) Opracowuje plan pomocy dziecku.
- c) Zbiera materiały związane z sytuacją dziecka, w tym dokument rozmów z dzieckiem wraz z cytatami wypowiedzi dziecka, opisów jego zachowań, wyglądu.
- d) Zabezpiecza dowody (ocena ich wiarygodności nie należy do jego zadań).
- e) Współpracuje z wychowawcą, który stale obserwuje dziecko.
- f) Współpracuje z dyrektorem szkoły w celu podjęcia interwencji: informuje dyrektora o zaistniałej sytuacji, sporządza pisma zawiadamiające sąd rejonowy, prokuraturę lub ośrodek pomocy społecznej.

2. W przypadku gdy istnieje bezpośrednie lub poważne zagrożenie życia, zdrowia, bezpieczeństwa dziecka:

a) Pedagog / psycholog szkolny informuje o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.

b) Natychmiast przesyła zawiadomienie o sytuacji dziecka do sądu rejonowego (wydział rodzinny i nieletnich) lub zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury rejonowej.

c) Gdy nie ma czasu na powiadomienie sądu, a istnieje podejrzenie, że powrót dziecka do domu zagraża jego bezpieczeństwu – niezwłocznie kontaktują się z policją, która ma kompetencje do przewiezienia dziecka w bezpieczne miejsce.

d) Jeżeli na ciele dziecka są widoczne ślady przemocy fizycznej, higienistka szkolna sporządza ich opis w karcie zdrowia dziecka.

e) W sytuacji nieobecności higienistki szkolnej można przesłać faksem wniosek do sądu rejonowego (wydział rodzinny i nieletnich) z prośbą o wydanie zgody na poddanie dziecka badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców.

f) W sytuacji konieczności zapewnienia pomocy lekarskiej – wzywają pogotowie ratunkowe.

g) Uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty”.

XXIII. Incydent bombowy oraz zagrożenie atakiem terrorystycznym:

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Zainteresowania i uwagi wymagają:

a) Rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp..

b) Osoby wyglądające na obcokrajowców.

c) Osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku.

d) Samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości). Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem. O swoich spostrzeżeniach poinformuj służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obiektu, Straż miejską lub policję.

2. Uwagi:

a) Zawczasu pomyśl, którędy można się ewakuować w pośpiechu z budynku. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne.

b) Zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia.

c) Pamiętaj o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków oraz nie pozostawiać bagażu bez opieki.

d) Jeżeli jesteś osobą, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

e) Zawiadamiając policję należy podać następujące informacje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot), treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego; numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

f) Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

3. Procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

a) Do czasu przybycia policji akcją kieruje administrator obiektu, terenu lub osoba odpowiedzialna za jego bezpieczeństwo.

b) Na miejsce zagrożenia należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.

c) Po przybyciu policji na miejsce, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.

d) Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

e) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.

f) Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.

g) Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.

h) Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.

i) Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)

j) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

4. Procedury postępowania w czasie zagrożenia atakiem terrorystycznym

a) W przypadku ewakuacji:

- ♣ zostaw wszystkie swoje rzeczy w miejscu, gdzie się znajdują,

- ♣ korzystaj z wyznaczonej drogi ewakuacji,

- ♣ po drogach ewakuacyjnych poruszaj się szybko, unikaj blokowania ruchu, zatrzymywania się,

- ♣ zachowaj ciszę, spokój, rozwagę,

- ♣ udzielaj pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym, jedynie wtedy, gdy nie ma to wpływu na własne bezpieczeństwo,

- ♣ ostrzegaj o niebezpieczeństwie,

- ♣ w przypadku opadów deszczu, śniegu lub panującego zimna, przeprowadź dzieci i młodzież do innego, wcześniej ustalonego obiektu.

b) Gdy ewakuacja nie jest możliwa:

- ♣ zamknij drzwi,

- ♣ zastaw drzwi ciężkim meblem, ławkami,

- ♣ wyłącz wszystkie światła,

- ♣ wyłącz/wycisz wszystkie urządzenia elektroniczne,
- ♣ połóż się na podłodze z dala od drzwi i okien,
- ♣ zachowaj ciszę.

c) Gdy zostaniesz zakładnikiem terrorystów:

- ♣ staraj się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą – to wzbudza agresję,
- ♣ wykonuj polecenia terrorystów, nie dyskutuj z nimi,
- ♣ nie stawiaj oporu,
- ♣ staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z konkretnymi ludźmi – człowiekiem (personifikacja),
- ♣ staraj się zachować spokój, znajdź postawę pośrednią między agresją, pasywnością i uległością,
- ♣ nie zwracaj na siebie uwagi terrorystów (poprzez np. dyskusowanie, częste zadawanie pytań, gwałtowne ruchy),
- ♣ pytaj zawsze o pozwolenie, np. pójścia do toalety,
- ♣ na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste,
- ♣ jeżeli jest to możliwe usuń /wyrzuć niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej,
- ♣ stawiaj sobie drobne cele (np. uzyskanie od terrorystów wody, posiłku...), realizuj je i wyznaczaj kolejne,
- ♣ stawiaj sobie przyszłe cele – co będziesz robił po uwolnieniu, uzasadniające wolę przeżycia,
- ♣ pamiętaj, wśród innych zakładników może być osoba współpracująca z terrorystami,
- ♣ staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących porywaczy i otoczenia – może to pomóc organom ścigania w dalszych działaniach.

5. Ważne numery alarmowe:

- ♣ 112 – Centrum Powiadamiania Ratunkowego
- ♣ 999 – Pogotowie Ratunkowe
- ♣ 998 – Straż Pożarna
- ♣ 997 – Policja

XXIV. Zasady korzystania przez uczniów na terenie szkoły z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych:

1. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe i inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zagubienie czy kradzież sprzętu.

2. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych (odtwarzaczy CD, mp3, dyktafonów, aparatów cyfrowych, kamer, laptopów, tabletów i in.) wyłącznie z zachowaniem poniższych zasad:

a) Podczas zajęć edukacyjnych istnieje bezwzględny zakaz korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Dotyczy to wszystkich funkcji jakie posiada aparat telefoniczny. Zakaz ten dotyczy również wszelkich zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych organizowanych przez szkołę,

b) Uczeń zobowiązany jest do wyłączenia i schowania telefonu komórkowego i innego sprzętu elektronicznego przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych (dotyczy to również słuchawek),

c) Nie wolno filmować i fotografować nauczycieli, innych pracowników szkoły oraz uczniów bez ich wiedzy i zgody,

d) Nie wolno nagrywać i w jakikolwiek inny sposób utrzymywać przebiegu lekcji bez zgody nauczyciela prowadzącego zajęcia,

e) Użycie przez ucznia telefonu komórkowego lub innego sprzętu elektronicznego podczas zajęć edukacyjnych jest możliwe wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, po uprzednim uzyskaniu zgody nauczyciela,

f) Nie wolno ładować telefonów komórkowych na terenie szkoły.

3. W przypadku naruszenia powyższych zasad wobec ucznia zastosowane zostaną kary przewidziane w statucie szkoły.

XXV. Procedura ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich

1. Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w przypadku swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).

2. Szkoła przestrzega i monitoruje przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych małoletnich.

3. Wymagana jest pisemna zgoda rodziców małoletnich na robienie/publikowanie zdjęć, nagrań.

4. W przypadku podejrzenia niewłaściwego rozpowszechniania wizerunku, danych osobowych, w tym danych wrażliwych, dyrektor niezwłocznie rejestruje i zgłasza zdarzenie Inspektorowi Ochrony Danych.

XXVI. Procedura monitorowania i weryfikowania standardów ochrony małoletnich

1. Wprowadzanie i realizacja standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem powinny być monitorowane przez wszystkich pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem zespołu ds. procedur ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, interwencji i weryfikowania standardów ochrony m.in. poprzez obserwację, badania ankietowe, umożliwienie społeczności szkolnej przekazywanie informacji w sposób poufny i zaufany (np. oprócz informowania każdego pracownika, wprowadzenie dyżurów koordynatora, w tym telefonicznych, skrzynki na informacje, umożliwienie przekazywania informacji poprzez wyznaczony e-mail).
2. Standardy podlegają monitorowaniu i modyfikowaniu podczas bieżącej pracy (wg potrzeb szkoły) i obowiązkowej weryfikacji co 2 lata.
3. Weryfikację przeprowadza zespół ds. przestrzegania standardów ochrony małoletnich, który ustala:
  - a. sposoby weryfikacji (np. badania ankietowe – załącznik nr 1, wywiad, rozmowy, uwzględnione wnioski z monitorowania)
  - b. terminy jej przeprowadzenia, we współpracy z pracownikami, uczniami i rodzicami, a także innymi osobami, instytucjami (wg potrzeb),
  - c. wnioski z przeprowadzonej weryfikacji (które powinny zostać udokumentowane pisemnie i przedstawione pracownikom, uczniom, rodzicom) stanowią wytyczne do podniesienia jakości procedur i działań.
4. Zmodyfikowane dokumenty zostają zamieszczone na stronie jednostki, BIP, przyjętym miejscu ogłoszeń, przedstawione pracownikom, małoletnim i rodzicom, co zostaje udokumentowane w sposób przyjęty przez dyrektora.

XXVII. Załączniki:

Załącznik nr 3:

Lista symptomów używania / nadużywania środków odurzających.

1. Alkohol:

- a) wyraźny spadek zainteresowania zajęciami, które wcześniej były dla dziecka atrakcyjne,
- b) zwiększenie poziomu frustracji, napady złości, okazywanie wrogości,
- c) problemy w szkole z nauką i zachowaniem,
- d) izolowanie się od kontaktów z rodziną i ukrywanie szczegółów dotyczących życia poza domem,
- e) częste zmiany nastroju od nadmiernego pobudzenia do stanów apatii,
- f) zmiany zwyczajów związanych z jedzeniem i zasypianiem, np. późniejsze wstawanie, utrata apetytu,
- g) zapach alkoholu z ust, szkliste, zaczerwienione oczy,
- h) zaniedbywanie wyglądu, brak dbałości o higienę osobistą,
- i) zwiększenie potrzeb finansowych i ukrywanie wydatków z kieszonkowego,
- j) reagowanie rozdrażnieniem na próby uzyskania informacji o nowo zawartych znajomościach.

2. Barbiturany i inne leki nasenne i uspokajające:

- a) uspokojenie,
- b) zadowolenie,
- c) obojętność,
- d) nadmierna senność,
- e) czasami oszołomienie i euforia,
- f) niewyraźna mowa,
- g) spowolnione ruchy.

3. Marihuana i haszysz:

- a) szerokie źrenice słabo reagujące na zmiany światła,
- b) przekrwione spojówki,
- c) charakterystyczny słodkawy oddech i przesiąknięte tym zapachem ubranie
- d) skłonności do nieuzasadnionego śmiechu,
- e) gadatliwość i pobudzenie ruchowe lub spowolnienie mówienia i ruchów,
- f) napady żarłoczości, szczególnie duża ochota na „coś słodkiego”,
- g) upodobanie do robienia ciągłych dygresji,
- h) beztroska, rozbawienie,
- i) niemożność skupienia się na jednym temacie przez dłuższą chwilę.

3. Amfetamina:

- a) wzmożona aktywność,
- b) rozszerzone źrenice,
- c) charakterystyczny lekki wytrzeszcz (wygląd „Strusia Pędziwiatra”),
- d) słowotok,
- e) nadmierna ruchliwość,
- f) bezsenność,
- g) wykonywanie irracjonalnych czynności o irracjonalnych porach,
- h) utrata wagi ciała,
- i) płaczliwość,
- j) ogólne rozbicie.

4. Opiaty:

- a) lekko zwężone źrenice niereagujące na światło,
- b) pobudzenie,
- c) dobry nastrój,
- d) gadatliwość,
- e) zmniejszenie lęku i niepokoju,

f) zmniejszenie czynności wydzielniczej gruczołów,

g) wymioty, mdłości.

5. Halucynogeny:

a) rozszerzone źrenice,

b) suche usta,

c) nieprzytomny lub nieobecny wzrok,

d) zaburzenia postrzegania,

e) zaburzenia świadomości,

f) nadwrażliwość zmysłów,

g) halucynacje wzrokowe i słuchowe

Załącznik nr 4:

.....

.....

Imię i nazwisko wnioskodawcy
(rodzic, opiekun prawny)

.....
Miejscowość, data

**Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego
w Werbkowicach**

Wniosek o wydanie opinii o uczniu

Dotyczy:

Imię i nazwisko dziecka.....

Klasa.....

Data i miejsce urodzenia.....

Zwracam się z prośbą o wydanie opinii szkolnej o moim dziecku dla (proszę właściwie zakreślić):

- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- lekarza,
- sądu,
- innej instytucji (proszę podać jakiej)

.....

Opinię odbiorę (proszę właściwie zakreślić):

- proszę o przekazanie bezpośrednio do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- odbiorę osobiście,
- odbierze(podać imię i nazwisko)

.....

.....

Załącznik nr 5:

Wzór opinii o uczniu.

..... (pieczęć szkoły)

Miejscowość, dnia

Opinia o uczniu Imię i nazwisko ucznia: .....

1. Szkoła / klasa: .....

2. Wychowawca klasy: .....

3. Informacja o wyglądzie zewnętrznym ucznia i jego stanie fizycznym:

.....

4. Realizacja obowiązku szkolnego (frekwencja, drugoroczność, poprzednie szkoły):

.....

5. Stosunek do nauki (wyniki w nauce, przygotowanie do lekcji, sukcesu i niepowodzenia szkolne, motywacja do nauki):

.....

6. Zachowania ucznia na terenie szkoły:

.....

7. Środowisko rodzinne ucznia (kontakt z rodzicami / prawnymi opiekunami):

.....

.....

Załącznik nr 6:

Monitorowanie i weryfikowanie procedur ochrony małoletnich – badanie ankietowe

1. Czy znasz procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

- Tak
- Nie wszystkie
- Nie

2. Czy stosowałeś procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

- Tak
- Nie

3. W przypadku stosowania procedur, zaznacz, czy były skuteczne:

- Tak
- Nie wszystkie
- Nie

4. Czy byłeś świadkiem lub miałeś informacje dotyczące podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich?

- Tak
- Nie

5. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi twierdzącej, zaznacz, czy podjąłeś interwencję:

- Tak
- Nie

6. Jak przebiegała interwencja?

---

7. Jakie jeszcze obszary powinny zostać uwzględnione w procedurach?

---

5. Inne spostrzeżenia, uwagi dotyczące procedur
